

Wrocław, 27.07.2019 r.

dr hab. Magdalena Sobocińska, prof. UE
Katedra Badań Marketingowych
Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Recenzja rozprawy doktorskiej

Mgr Małgorzaty Kotlińskiej

pt. „Współczesne metody zarządzania projektem filmowym”,
przygotowanej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego
pod kierunkiem naukowym Prof. UŁ dr hab. Bogusława Kaczmarka

Podstawa opracowania recenzji i ogólna charakterystyka rozprawy

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pani mgr Małgorzaty Kotlińskiej pt. „Współczesne metody zarządzania projektem filmowym”. Promotorem pracy jest Pan Prof. UŁ dr hab. Bogusław Kaczmarek. Podstawą formalną recenzji jest pismo z dnia 15 maja 2019 r. Prodziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego, Pani Prof. dr hab. Ewy Walińskiej w sprawie powierzenia mi w oparciu o decyzję Rady Wydziału do oceny rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Kotlińskiej.

Celem recenzji jest odpowiedź na pytanie, czy rozprawa ta spełnia wymogi określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789).

Rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Kotlińskiej liczy 257 stron (wraz z załącznikami). Składają się na nią wstęp, cztery rozdziały, podsumowanie, spis literatury oraz załączniki, w których Autorka ujęła zastosowane narzędzie badawcze w formie kwestionariusza ankiety, a także zestawienia ukazujące odpowiedzi na wybrane pytania postawione respondentom w toku badania empirycznego. Prowadzone przez Autorkę w pracy pogłębione rozważania i analizy zarówno w oparciu o studia literaturowe, jak i wyniki badań empirycznych są w mojej ocenie potwierdzeniem bardzo dużej wiedzy mgr Małgorzaty Kotlińskiej z zakresu podjętej problematyki dotyczącej zarządzania projektem filmowym i zasługują na uznanie. Walorem pracy jest zastosowanie podejścia badawczego bazującego na triangulacji metod jakościowych z metodą ilościową. Umożliwiło to Autorce zgromadzenie

bogatego materiału badawczego. Nie byłoby to możliwe do osiągnięcia przy użyciu tylko jednej metody badawczej, a ponadto pozwoliło na zmniejszenie ryzyka wystąpienia efektu metody kształtującej badany problem i wyniki.

Mając na uwadze wymogi ustawowe jestem w pełni przekonana, że przedstawiona do oceny rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Kotlińskiej w pełni spełnia wymagania stawiane tego typu pracom naukowym, ponieważ stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego problemu naukowego, dotyczącego możliwości wdrożenia zwinnych metodyk zarządzania projektem na rynku filmowym, a także potwierdza, że Doktorantka posiada ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauk o zarządzaniu oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Poniżej w treści recenzji przedstawiam uzasadnienie bardzo wysokiej oceny rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Kotlińskiej, która została dokonana z uwzględnieniem następujących kryteriów dotyczących:

- problematyki rozprawy oraz celu pracy,
- sformułowanych w pracy problemów badawczych, hipotez oraz zastosowanych metod badawczych,
- zawartości merytorycznej rozprawy doktorskiej oraz jej struktury,
- strony formalnej i edytorskiej rozprawy.

Problematyka rozprawy oraz cel pracy

Rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Kotlińskiej dotyczy adaptacji nowoczesnych metod zarządzania, a w szczególności zwinnych metodyk zarządzania projektami na grunt kinematografii. Zważywszy na procesy kulturyzacji ekonomii i ekonomizacji kultury uważam, że jest to problematyka ważna, interesująca poznawczo i nadal w małym stopniu rozpoznana. Atutem pracy jest to, iż Autorka ukazuje zarządzanie projektem filmowym w ujęciu tradycyjnym, dokonuje przeglądu literatury dotyczącej metodyk zwinnych zarządzania projektem, a następnie w trafny sposób – w świetle analizy wyników badań wstępnych – identyfikuje przesłanki wdrażania tych metodyk w projekcie filmowym. Stanowiło to bardzo dobrą podstawę do dokonania pogłębionej oceny możliwości stosowania metodyk zwinnych w zarządzaniu projektem filmowym i opracowania autorskiej koncepcji ich wdrożenia w produkcji filmowej w oparciu o syntezę wyników studiów literaturowych oraz wyników własnych badań empirycznych o charakterze jakościowym i ilościowym. Nadanie rozprawie doktorskiej takich ram conceptualnych sprawia, że praca ta posiada walory poznawcze i aplikacyjne.

Istnieje wiele przesłanek prowadzenia badań naukowych w zakresie zarządzania podmiotami zaliczanymi do przemysłu filmowego, będącego ważną częścią posiadającego duży potencjał rozwoju sektora kreatywnego. Jest to z jednej strony konsekwencja powstawania nowych koncepcji zarządzania i potrzeba poszukiwania obszarów ich aplikacji, a z drugiej wpływ na to mają wymagające rozpoznania naukowych zmiany w funkcjonowaniu

kinematografii, które związane są z jej finansowaniem, przemianami zachowań widzów, rozwojem nowych technologii. Kierunki rozwoju rynku filmowego immanentnie wiążą się z profesjonalizacją zarządzania, twórczym zastosowaniem nowych technologii w procesach tworzenia, dystrybucji i promocji dzieła filmowego oraz niezmiernie istotną kategorią talentu. Traktowanie dzieła filmowego – jak mawiał Andrzej Wajda dzieła wielu talentów – oraz procesu jego tworzenia w kategoriach sacrum nie oznacza braku konieczności wdrażania w tej sferze nowych koncepcji zarządzania. Jest to tym istotniejsze, że specyfika rynku filmowego związana jest z ryzykiem ponoszonym przez różne podmioty tego rynku i wysokimi nakładami finansowymi. Warto tutaj wspomnieć, że budżet na produkcję oskarowego filmu „Roma” wyniósł 15 milionów dolarów, natomiast na jego promocję przeznaczono 25 milionów dolarów. Należy również zaznaczyć, że niekiedy niewielkie różnice pod względem wiedzy, umiejętności, talentu osób zaangażowanych w tworzenie dzieła mogą prowadzić do nieporównywalnych efektów ekonomicznych. Ponadto przesłanki prowadzenia badań dotyczących zarządzania projektami filmowymi upatruję w tym, że chociaż frekwencja w polskich kinach rośnie, to jednak istnieje potrzeba zwiększania zakresu uczestnictwa Polaków w kulturze, gdyż statystycznie Polak chodzi do kina nadal rzadziej niż dwa razy w roku. Rozwój rynku filmowego uzależniony jest zatem od edukacji kulturalnej, mającej na celu kształtowanie kompetencji kulturowych odbiorców, edukacji artystycznej, pozwalającej na powiększanie kapitału kreatywnego środowisk twórczych oraz edukacji menedżerskiej. Pragnę podkreślić, że Autorka trafnie zidentyfikowała lukę badawczą. Dokonany przez Nią wybór pola badawczego w moim przekonaniu w pełni spełnia wymagania stawiane w tym zakresie rozprawom doktorskim.

We wstępie pracy Doktorantka sformułowała cel rozprawy, którym było określenie możliwości wdrożenia zwinnych metodyk zarządzania projektem w projektach filmowych. Cel ten został określony w sposób prawidłowy i ambitny. Odnosi się on do tematu pracy. W mojej ocenie cel ten został osiągnięty dzięki zrealizowaniu złożonego, wieloetapowego postępowania badawczego oraz zastosowaniu dobrze dobranych metod badawczych.

Sformułowane w pracy problemy badawcze, hipotezy oraz zastosowane metody badawcze

Sformułowane w pracy problemy badawcze dotyczą oceny dotychczasowych procesów zarządzania projektem filmowym, opracowania teoretycznej koncepcji wdrożenia zarządzania zwinnego w projekcie filmowym oraz modelowego ujęcia czynników sprzyjających i hamujących proces wdrażania zwinnych metodyk w projekcie filmowym. Sposób sformułowania problemów sprawia, iż mogą być one traktowane również jako cele szczegółowe rozprawy.

Autorka sformułowała w pracy cztery hipotezy badawcze:

H1: Ocena kluczowych aspektów związanych z realizacją projektu filmowego, wpływających i definiujących sukces filmu jest różna w poszczególnych grupach zawodowych.

- H2: Osoby związane z produkcją filmową w niewielkim stopniu wykorzystują narzędzia i techniki wspomagające zarządzanie projektem.
- H3: Obecnie projekty filmowe są realizowane przez zespoły, dla których deklarowane wartości są zgodne z wartościami stanowiącymi także fundament zwinnego zarządzania projektem, zwłaszcza takie jak: zaufanie, dobre relacje w zespole.
- H4: Obecna praktyka realizacji projektów filmowych zawiera elementy – czynniki, które negatywnie oddziałują na możliwe wdrożenie zwinnych metodyk zarządzania projektami, takie jak np. konflikty na planie filmowym.

Hipotezy te ściśle wiążą się z wybranym przez Autorkę obszarem badawczym i dotyczą ważnych oraz interesujących zagadnień. Posiadają także walor oryginalności. Sposób ich sformułowania jest prawidłowy i umożliwiający empiryczną weryfikację. Zaletą recenzowanej rozprawy jest to, iż mgr Małgorzata Kotlińska zrealizowała złożone, pracochłonne i wieloetapowe postępowanie badawcze. Dużą wartość pracy upatruję w tym, iż zostało ono oparte na idei triangulacji.

Użyte przez Doktorantkę metody badawcze są właściwe z punktu widzenia sformułowanych hipotez. Autorka w pierwszym etapie przeprowadziła badania eksploracyjne, które określa jako pilotażowe. Udział w nich wzięło 30 osób, a w tym 3 producentów, 5 właścicieli studiów filmowych, 22 członków pionu produkcyjnego. Badania zostały oparte na wywiadach pogłębionych oraz kwestionariuszu ankietowym. Badania te stanowiły bardzo dobry punkt wyjścia do realizacji badań właściwych. Z uznaniem pragnę podkreślić, że w głównym badaniu Autorka zastosowała podejście etnograficzne, wywiady nieustrukturalizowane oraz wywiady z użyciem kwestionariusza ankiety. W badaniu ilościowym wzięło udział 111 filmowców. Strukturę próby w prawidłowy sposób Autorka przedstawiła w punkcie poświęconym metodyce badań własnych. Doktorantka dokonała także analizy dokumentów i przeglądu materiałów audiowizualnych dotyczących trzech ważnych filmów. Są to: „Śpiewający obrusik” (w reżyserii Mariusza Grzegorzka, operator obrazu Przemysław Brynkiewicz, producent Marcin Malatyński, Szkoła Filmowa w Łodzi, dystrybucja Studio Filmowe Indeks), „Soyer” (w reżyserii Łukasza Barczyka, operator obrazu Karina Kleszczewska, producent Agata Golańska, Szkoła Filmowa w Łodzi, dystrybucja Kino Świat), „Wieża. Jasny dzień” (w reżyserii Jagody Szelc, operator obrazu Przemysław Brynkiewicz, producent Marcin Malatyński, Studio Filmowe Indeks, dystrybucja Against Gravity).

Uważam, że zwiększeniu walorów metodycznych rozprawy służyłoby przedstawienie kryteriów wyboru metod badawczych w bardziej pogłębiony sposób i z uwzględnieniem odniesień do literatury z zakresu metodologii badań naukowych. Szkoda, że Autorka nie opisuje szerzej na czym polegały badania etnograficzne, które prowadziła w wybranych studiach filmowych. Jednocześnie pragnę podkreślić, że Autorka pozytywnie zweryfikowała postawione hipotezy. Było to możliwe dzięki zrealizowaniu bardzo ambitnego postępowania badawczego, które pozwoliło mgr Małgorzacie Kotlińskiej na zgromadzenie interesującego i

bogatego materiału empirycznego. Został on poddany wnikliwej analizie statystycznej. W konsekwencji przełożyło się to na zaprezentowanie w pracy wielu nowych, ważnych, inspirujących treści dotyczących wdrażania metodyk zwinnych w projektach filmowych.

Zawartość merytoryczna rozprawy doktorskiej oraz jej struktura

Zasadniczą strukturę rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Kotlińskiej wyznaczają cztery rozdziały, wstęp oraz podsumowanie, które zostały dobrze zredagowane oraz zawierają wymagane w nich elementy. Rozprawa ta cechuje się logiczną konstrukcją, która w prawidłowy sposób wyraża sformułowany temat oraz problemy i hipotezy badawcze. Za właściwy uważam sposób prezentacji poszczególnych problemów. Zawartość rozdziałów jest przemyślana, tok rozważań jest klarowny, argumentacja dobrze dobrana i przekonująca, a prowadzone analizy są wnikliwe. Jednocześnie pragnę podkreślić, że formułowane na podstawie studiów literaturowych wnioski są udokumentowane w bibliografii.

Wyniki autorskich badań empirycznych zostały dobrze osadzone w literaturze przedmiotu, chociaż nie na wszystkie wymienione w spisie literatury pozycje Doktorantka powołuje się w treści pracy. W przypadku publikacji pracy, czy też jej fragmentów, do czego zresztą zachęcam Autorkę, należałoby to uzupełnić, ponieważ standardem jest zbieżność między przypisami a spisem literatury. Bibliografia ocenianej rozprawy liczy łącznie 191 pozycji, w tym 182 monografie i artykuły naukowe oraz 9 źródeł internetowych. Dokonując oceny wykorzystanych w pracy źródeł literaturowych należy zaznaczyć, że cytowane, czy też podane w spisie publikacje są autorstwa osób o znaczącym dorobku z zakresu podjętej problematyki dotyczącej metod zarządzania, a w szczególności zarządzania projektem oraz produkcji filmowej. Zważywszy na potrzebę internacjonalizacji nauki i uwzględniania w pracach doktorskich dorobku światowego, warto zauważyć, iż udział publikacji wydanych w języku angielskim w podanej na końcu pracy bibliografii (bez źródeł internetowych) jest bardzo duży – wynosi ponad 60%. Bibliografia cechuje się również aktualnością. Świadczy o tym to, że 34% publikacji podanych w spisie literatury zostało wydanych po 2009 roku.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym „Zarządzanie projektem filmowym w ujęciu tradycyjnym”, Autorka na podstawie studiów literaturowych ukazuje sposoby definiowania pojęcia projekt i jego cechy, do których zalicza się unikalność i jednokrotność, celowość, odrębność struktury i działalności oraz ograniczoność. Za wartościowe uważam rozważania dotyczące genezy zarządzania projektami oraz stosowanych w tym obszarze metod. Słusznie, iż Autorka koncentruje się na szczegółowej prezentacji założeń metodyk PMBOK (Project Management Book of Knowledge) oraz PRINCE2 (Projects In Controlled Environments). Można byłoby się jednak zastanawiać, czy nie lepiej byłoby, aby w tytule podpunktu dotyczącego tej kwestii (podpunkt 1.1.2) nie tylko wymienić metodykę PMBOK, ale również PRINCE2. Jest to jednak kwestia polemiczna. Za ważne z punktu widzenia podjętej w pracy problematyki uważam analizy dotyczące parametrów i etapów realizacji projektu. Dużą wartością tej części rozprawy jest zaprezentowanie przez mgr Małgorzatę Kotlińską istoty i

specyfiki projektu filmowego. W pełni należy zgodzić się ze sformułowanym przez Doktorantkę stwierdzeniem, że projekt filmowy może być rozumiany jako szereg powiązanych ze sobą działań na poszczególnych etapach produkcji filmowej, zmierzających do jego realizacji w ramach określonego zakresu, kosztów i czasu, wymagający zaangażowania ludzi o różnorodnych umiejętnościach i talentach. Ponadto należy podkreślić, że projekt filmowy posiada atrybuty wskazywane w literaturze z zakresu zarządzania projektami. Jednocześnie należy zauważyć, że projekt filmowy ma swoją specyfikę, która wynika z istoty procesu powstawania filmu, jego dystrybucji i rozpowszechniania. Specyfika ta, czy osobliwości – jak to ujmował w stosunku do nauk społecznych S. Ossowski – stanowi istotny kontekst, który powinien być uwzględniany przy wdrażaniu założeń koncepcji zarządzania na grunt kinematografii. Ważnym osiągnięciem Doktorantki jest wskazanie, iż do podstawowych wyróżników projektu filmowego, odróżniających projekt filmowy od projektów z wielu innych branż, zaliczyć należy: powiązanie celów artystycznych i ekonomicznych, dużą niepewność jakości produktu i konieczność ograniczania tej niepewności, wysokie kompetencje członków zespołu projektowego jako kluczowy czynnik ograniczający ryzyko niepowodzenia projektu, a także hermetyczność i silne więzi w zespołach filmowych. Z uznaniem przyjmuję także zaprezentowane w rozdziale pierwszym rozważania dotyczące producenta jako project managera, a także kształtowania struktury organizacyjnej w zarządzaniu projektami filmowymi. Cenne jest również to, że Autorka z dużym wyczuciem problematyki omawia etapy realizacji projektu filmowego, wskazując jednocześnie na takie kategorie jak: pomysł na film, treatment, scenariusz, skierowanie do produkcji, planowanie produkcji filmu, okres zdjęciowy, efekty postprodukcyjne, montaż obrazu i dźwięku, masterfilm oraz okres dystrybucji i rozpowszechniania filmu. Dobrym zwieńczeniem rozdziału pierwszego jest zaprezentowanie w nim typów ryzyka związanego z projektami filmowymi. Pragnę podkreślić, że istotnym walorem tego rozdziału są autorskie rysunki, które bardzo dobrze służą syntezie wyników, a charakter i zakres prowadzonych rozważań, w szczególności w częściach dotyczących projektu filmowego, jest potwierdzeniem, że mgr Małgorzata Kotlińska posiada bardzo dobrą znajomość podjętej problematyki, która wynika z Jej dużego doświadczenia zawodowego jako kierownika produkcji filmu oraz pracy na stanowisku kierownika Zakładu Produkcji Filmów Szkolnych Szkoły Filmowej w Łodzi.

Rozdział drugi dotyczy teoretycznych aspektów wdrażania zwinnych metodyk zarządzania projektem w branży filmowej. Autorka dokonując przeglądu literatury, w interesujący sposób przedstawia w tej części pracy filary zwinnego zarządzania projektami, zwracając jednocześnie uwagę na potrzebę przyjmowania perspektywy, zgodnie z którą ludzie i interakcje będą ponad procesami i narzędziami, działające oprogramowanie ponad obszerną dokumentacją, współpraca z klientem ponad formalnymi ustaleniami, a reagowanie na zmiany ponad podążaniem za planem. Doktorantka wskazuje również na obszary tzw. zwinnego zarządzania oraz podkreśla dużą różnorodność jego metodyk. Szczególną uwagę

poświęca metodyce SCRUM oraz koncepcji Lean Management. Do walorów tego rozdziału zaliczam ukazanie w nim również przesłanek do wdrażania metodyk zwinnych w projekcie filmowym w świetle wyników zrealizowanego badania pilotażowego, którym zostało objętych siedem studiów filmowych. Respondentami byli producenci, właściciele studiów filmowych, przedstawiciele pionu produkcyjnego, z którymi Autorka przeprowadziła łącznie 30 pogłębionych wywiadów z zastosowaniem kwestionariusza ankietowego. Walory metodyczne pracy zwiększyłby bardziej pogłębiony opis dotyczący postępowania badawczego i wskazanie na przesłanki wyboru metod badawczych. Jednak należy podkreślić, że dzięki realizacji badań pilotażowych Doktorantka zgromadziła ciekawy materiał badawczy i zidentyfikowała obszary nieefektywności tradycyjnych metodyk zarządzania projektem. Ważnym wnioskiem wynikającym z badań pilotażowych jest to, iż kaskadowy system zarządzania projektem filmowym, w którym kolejne etapy preprodukcji, produkcji, postprodukcji i dystrybucji są inicjowane, planowane, realizowane i zamykane, prowadzi niejednokrotnie do nieefektywnej realizacji projektu. Atutem rozdziału drugiego i kolejnym ważnym wnioskiem z badań pilotażowych jest konstatacja, że sukces filmu może być definiowany w wielu wymiarach przez różnych uczestników projektu filmowego, a w tym jako ukończony film, rezultat artystyczny, zamknięcie i terminowe rozliczenie budżetu filmu, osiągnięcie wysokiego przychodu ze sprzedaży biletów, czy też jako możliwość realizacji kolejnego projektu przez reżysera, studio filmowe. W konsekwencji brak spójności w definiowaniu kategorii sukcesu filmu stwarza problemy pomiaru skuteczności i efektywności zarządzania produkcją filmową. Ponadto dokonany przez Autorkę przegląd literatury i zrealizowane badanie pilotażowe pozwoliło na postawienie ważnego pytania: „czy wdrożenie metodyk Agile w projektach filmowych jest możliwe i czy przełoży się na wyeliminowanie nieefektywności realizacji projektów”. Odpowiedź na nie wymagała od Autorki przeprowadzenia kolejnych badań empirycznych, których wyniki prezentowane są w trzecim rozdziale pracy.

O szczególnym wkładzie mgr Małgorzaty Kotlińskiej w rozwój nauk o zarządzaniu stanowią kolejne dwa rozdziały, tj. rozdział trzeci i czwarty. Zostały one w dużej mierze opracowane na podstawie wyników własnych badań o charakterze jakościowym i ilościowym. Ich metodyka została przedstawiona na początku rozdziału trzeciego. Konstrukcja założeń badawczych oraz dobór metod zasługują na pozytywną ocenę, którą przedstawiłam w części recenzji poświęconej sformułowanym przez Autorkę w pracy problemom badawczym, hipotezom oraz zastosowanym metodom badawczym. Poznawcza i aplikacyjna wartość rozdziału trzeciego jest znacząca. Wysoko należy ocenić rozważania dotyczące oceny sukcesu filmu przez interesariuszy w projekcie filmowym oraz zidentyfikowanie istotnych statystycznie różnic w ocenie sukcesu występujących między grupami zawodowymi zaangażowanymi w produkcję filmową. Uzyskane przez Doktorantkę wyniki wskazują, iż poszczególne grupy zawodowe postrzegają sukces filmu przez pryzmat zakresu swojej odpowiedzialności i obszaru zaangażowania. Reżyserzy postrzegają bowiem

sukces w kategoriach osiągnięcia wizji, a kierownicy produkcji przez pryzmat rozliczenia budżetu. Interesujące są wyniki wskazujące, iż dla reżyserów osiągnięcie rezultatu artystycznego zgodnego z wymogami scenariusza ma mniejsze znaczenie niż dla operatorów obrazu. Należy zgodzić się z proponowaną przez Autorkę interpretacją uzyskanych wyników, że z punktu widzenia reżysera wymogi scenariusza mogą ewaluować na korzyść pożądaných modyfikacji w koncepcji artystycznej w trakcie realizacji filmu. Zrealizowane badanie empiryczne pozwoliło także Autorce ukazać, w jaki sposób badani przedstawiciele świata filmu postrzegają to, kto ma kluczowy wpływ na sukces filmu z punktu widzenia trójki realizatorów. Doktorantka wykazuje w pracy, iż największy odsetek badanych postrzega sukces filmu w kontekście odpowiedzialności oraz wpływu w równym stopniu trzech osób: producenta, reżysera i operatora obrazu. Interesującą częścią tego rozdziału są także rozważania dotyczące doboru członków filmowego zespołu projektowego. W tej części pracy Autorka w pogłębiony sposób ukazuje oceny respondentów dotyczące funkcjonowania ekip filmowych w kontekście takich czynników, jak: koncentracja na zadaniach, motywacja zespołu, rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji, działanie pod presją czasu, dzielenie się wiedzą, szybkie uczenie się, atmosfera panująca w zespole, zakres obowiązków, organizacja pracy, planowanie pracy, komunikacja, zaufanie, kontrola zadań, profesjonalizm dokumentacji, zarządzanie czasem, a także transparentność decyzji. Zrealizowane postępowanie badawcze pozwoliło Autorce ukazać znajdujące zastosowanie w procesie produkcji filmu formy komunikacji i wizualizacji oraz dokumentacji. Mgr Małgorzata Kotlińska w klarowny sposób analizuje je w odniesieniu do częstości stosowania, a także z uwzględnieniem podziału na funkcje, które pełnią respondenci w procesie produkcji filmowej. Duży ładunek poznawczy posiadają również prowadzone w oparciu o zgromadzony materiał empiryczny pogłębione analizy dotyczące problemów w funkcjonowaniu zespołu filmowego i możliwości ich rozwiązywania, jak również procesu oraz narzędzi wspomagających podejmowanie decyzji przez członków zespołu filmowego. O dobrym opanowaniu przez Doktorantkę warsztatu badawczego i Jej dojrzałości naukowej świadczy przeprowadzona w klarowny sposób w końcowej części rozdziału trzeciego synteza wyników i weryfikacja czterech hipotez. W moim odczuciu sformułowanie „dyskusja wyników” znajdujące się w tytule podpunktu 3.3 zostało użyte na wyrost, gdyż Autorka nie nawiązuje do wyników innych badań, w tym również z innych branż, czy też publikowanych w monografiach i prasie fachowej wypowiedzi producentów, reżyserów, operatorów na temat funkcjonowania ekip filmowych i specyfiki ich pracy. Uważam również, że Doktorantka nie zidentyfikowała wszystkich ograniczeń badania ankietowego, a w tym na przykład wynikających ze sposobu doboru próby. Jest to jednak uwaga szczegółowa. W moim przekonaniu wartość rozdziału trzeciego jest bardzo duża. Rozważania w nim prowadzone służą zmniejszeniu luki w badaniach dotyczących różnych wymiarów zarządzania produkcją filmową, a prezentowane wyniki badań mają niejednokrotnie nowatorski charakter. Pragnę podkreślić również, iż zakres zrealizowanych przez mgr Małgorzatę Kotlińską analiz

statystycznych jest duży i stanowi potwierdzenie Jej umiejętności w zakresie analizy wyników.

Niewątpliwie wkładem Doktorantki w rozwój nauk o zarządzaniu jest również zaprezentowana w rozdziale czwartym autorska koncepcja wdrożenia metodyk zwinnych w zarządzaniu projektem filmowym. Wysoko oceniam rozważania dotyczące roli członków ekipy filmowej z perspektywy zwinnych metodyk zarządzania projektem oraz tworzenia backlogu filmu. Cenne są wnioski Autorki, iż zasady zwinnego zarządzania projektem mogą być wykorzystane zarówno na etapie przygotowawczym, zdjęciowym, jak i na etapie postprodukcji. Dobrym dopełnieniem prowadzonych w rozprawie doktorskiej analiz oraz ważnym osiągnięciem Autorki jest także klasyfikacja czynników sprzyjających i ograniczających wdrożenie metodyk zwinnych w proces zarządzania projektem filmowym.

Kończąc ten punkt recenzji pragnę wyrazić przekonanie, że struktura rozprawy doktorskiej, rodzaj wykorzystywanych argumentów w treści pracy oraz zakres zrealizowanych badań literaturowych i empirycznych zasługują na bardzo wysoką ocenę.

Strona formalna i edytorska pracy

Rozprawa doktorska została przygotowana z dbałością o kwestie edytorskie. Tok wywodu i sprawność narracyjna świadczą o opanowaniu przez Doktorantkę warsztatu pisarskiego oraz dużej znajomości i bardzo dobrym wyczuciu podjętej w pracy problematyki dotyczącej możliwości stosowania zwinnych metodyk zarządzania w projektach filmowych. Terminologia używana w pracy generalnie jest zgodna z obowiązującą w literaturze przedmiotu. Uważam jednak, że zamiast sformułowania „promocja i marketing” (np. s. 33) lepiej używać „marketing, a w tym promocja”, gdyż kategoria marketingu jest szersza i mieszczą się w niej działania promocyjne. W pracy występują drobne potknięcia językowe i literówki typu „przesłanki do pojęcia tematu” (s. 4), „Jagoda Szlec” zamiast Jagoda Szlec (s. 101). Są one jednak nieliczne i w tak obszernym tekście trudno byłoby ich uniknąć. W przypadku publikacji pracy w formie monografii lub cyklu artykułów należałoby je wyeliminować. Bibliografia podawana jest w sposób prawidłowy, ale brakuje powołań na niektóre źródła w treści pracy. W załącznikach pracy powinny znaleźć się wszystkie wykorzystywane narzędzia badawcze (np. scenariusz wywiadu), a nie tylko kwestionariusz ankiety.

Pragnę podkreślić, że dużym walorem pracy są autorskie rysunki i zestawienia tabelaryczne, które w bardzo dobry sposób służą wizualizacji i syntezie wyników badań literaturowych i empirycznych przeprowadzonych przez mgr Małgorzatę Kotlińską. Recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymogi formalne stawiane tego typu pracom.

Konkluzja recenzji

W podsumowaniu recenzji rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Kotlińskiej pt. „Współczesne metody zarządzania projektem filmowym” pragnę stwierdzić, że w moim przekonaniu mamy do czynienia z pracą oryginalną, cenną poznawczo i z jednej strony wypełniającą w dużym stopniu lukę badawczą w zakresie możliwości wykorzystywania zwinnych metodyk zarządzania w projektach filmowych, a z drugiej inspirującą do prowadzenia kolejnych badań w tym zakresie z uwzględnieniem kierunków, na które wskazuje Autorka w zakończeniu pracy. Nie ulega dla mnie wątpliwości, że walory pracy ujawniają się w warstwie zarówno teoretycznej, jak i empirycznej oraz aplikacyjnej. Recenzowana praca doktorska została przygotowana w oparciu o właściwie zrealizowane studia literaturowe oraz badania empiryczne wykorzystujące ideę triangulacji. Duże znaczenie w opracowaniu koncepcji badań, ich realizacji oraz analizie wyników miało doświadczenie zawodowe Autorki i jej dobra znajomość procesów związanych z produkcją filmową. Rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Kotlińskiej istotnie poszerza wiedzę o możliwościach wykorzystania nowoczesnych metod zarządzania w obszarze produkcji filmowej dzięki wysokiemu poziomowi prowadzonych w pracy rozważań oraz dużej złożoności zrealizowanego postępowania badawczego, obejmującego badania pilotażowe oraz badania właściwe.

Rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Kotlińskiej pt. „Współczesne metody zarządzania projektem filmowym”, przygotowana pod kierunkiem naukowym Prof. UŁ dr hab. Bogusława Kaczmarka na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego w pełni spełnia wymogi ustawowe stawiane rozprawom doktorskim, określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789). Stanowi ona oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Doktorantki w dyscyplinie nauk o zarządzaniu, a także potwierdza umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Uwzględniając powyższe wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Kotlińskiej i dopuszczenie do publicznej obrony.

Po uważnej lekturze rozprawy doktorskiej i zważywszy na zaprezentowane w treści recenzji liczne atuty pracy, a w szczególności podjęcie oryginalnego, ważnego i ciekawego oraz w bardzo małym stopniu dotychczas rozpoznanego problemu dotyczącego możliwości implementacji zwinnych metodyk zarządzania projektem w produkcji filmowej, a także zrealizowanie wieloetapowego programu badawczego, pozwalającego na opracowanie autorskiej koncepcji wdrażania metodyk Agile w projekcie filmowym, jak również z uwagi na duży zakres zrealizowanych analiz z uwzględnieniem czynników warunkujących proces wdrażania podejścia Agile w projekcie filmowym, składam wniosek o wyróżnienie rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Kotlińskiej nagrodą zgodnie z zasadami stosowanymi na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego.

Magdalena Sobuńska